

Åstorps kommun

Allmän beskrivning

Åstorps kommun ligger i nordvästra Skåne vid norra sidan av Söderåsen. Landskapet utgörs av en öppen och flack slättbygd i väster och i norr. I sydost övergår slättbygden i Söderåsens markanta urbergshöjd, vars sluttning här utgörs av omväxlande av öppna odlingsmarker och skogspartier. Åsens platå är skogklädd. Längst i sydost skär ravinen Klövahallar in i åsen. På slätten utgörs jordmånen i huvudsak av baltisk morän, som här har låg kalkhalt. Jordlagren varierar mellan styva leror, lätta leror och sandjordar. Åkerlandskapet är dominerande i kommunen och det finns få inslag av naturområden. I öster längs kommungränsen mot Klippan flyter Rönne å fram i en till stora delar betad dalgång. Vege å som flyter genom kommunen en bit i söder kantas av åkermark. I övrigt är våtmarker och vattendrag mycket sällsynta i kommunen och sjöar saknas helt. Hälften av skogsmarken på Söderåsen (även i Klippans, Bjuvs och Svalövs kommuner) är granplanterad och hälften består av lövskog, främst bokskog. Den del av Söderåsen som ligger närmast Åstorp är av stor betydelse för friluftslivet. Kommunen är rik på fornlämningar i form av gravar och fossil åkermark. De flesta ligger på Söderåsens sluttning och berättar om ett öppet odlingslandskap under lång tid. Byarna ligger tätt på slätten och är förhållandevis stora. I den nordöstra delen av kommunen växte Tommarps kungsgård fram under medeltiden och är idag ett stort gods med rationell drift. När järnvägen byggdes under andra hälften av 1800-talet blev Åstorp industriort och sedermera kommuncentrum. Hyllinge och Nyvång blev bruksorter, som helt dominerades av stenkolsbrytningen.

Biologiskt särskilt värdefulla områden

Klass 1

AST001 Klövahallar

AST002 Rönne å

Klass 2

AST003 Prästmarken

AST004 Tommarps ene

AST005 Kalvahagen

AST001 Klövahallar (klass 1)

Foto: Mats Sjöberg/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Lång skoglig kontinuitet och rikedom på gamla träd och död ved samt unikt mikroklimat i bäckravinen. Mycket höga biotop- och artvärden i både Klövabäcken och omgivningen har motiverat Natura 2000-område och naturreservat. Även i det regionala naturvårdsprogrammet 1997 var bedömningen klass 1. Utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten inom miljö kvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

Beskrivning

Klövahallar är en djup och mäktig ravin, som skär långt in i Söderåsens nordsluttning. Sluttningarna är klädda med hedbokskog med inslag av ek. Här finns också öppna talusbranter. Längs den slingrande Klövabäcken finns igenvuxna slättermarker, som nu är bevuxna med alskog och ädellövskog. Några öppna gläntor finns fortfarande kvar. Torrträd och lågor förekommer främst på sluttningarna och i sidoravinerna. Området har en stor rikedom på mossor, lavar och ormbunkar med flera hotade arter, bland annat röd pysslinglav, dvärgporina och bokvårtlav. Intill Forshus vid Söderåsens fot finns branta sluttningar med högvuxen bokskog och inslag av andra ädla lövträd. Klövahallar ligger till största del i Klippans (se KLI003) och Svalövs kommuner (se SVA001).

Biotopvärden

Äldre ädellövskog, rasbranter och vattendrag med god ekologisk status.

Artvärden

I Åstorps del av Klövahallar finns ett flertal naturvårdsarter bland vilka 17 rödlistade arter har påträffats sedan 1990. Bland dessa finns till exempel flera lavar som orangepudrad klotterlav

(NT), klippzonlav (EN), dvärgporina (VU), röd pysslingslav (VU) och violettgrå porlav (NT). Här finns även några svampar som cinnoberspindling (NT), grå taggsvamp (NT) och svart taggsvamp (NT). Bland insekterna kan nämnas bokbarkglansbagge (VU) och getinglik svampmygga (NT).

Ekologiska samband

Del av större sammanhängande ravinområde på Söderåsen. Ingår i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag och har viktiga samband med andra äldre ädellövskogar på Söderåsen. Unika mikroklimat i ravinen. Limnisk värdestrakt och spridningslänk till Rönne å via Klövbäcken och senare Körebäcken. Utpekad som limnisk värdestrakt och värdekärna inom grön infrastruktur.

Förutsättningar för bevarande

Fri utveckling för att bevara den skogliga kontinuiteten med gamla träd och död ved. Friluftslivet bör kanaliseras för att minska slitage och störningar. Ingen negativ påverkan på vattenkemi, morfologin och hydrologin i vattendraget. Viktigt med naturlig flödesregim.

Status

- I söder ingår området i Naturreservat Klöva hallar (2012).
- I söder ingår området i Natura 2000-område Klövahallar SE0420155 (2004).
- Hela området är av riksintresse för naturvården, Söderåsen med vattendrag och Jällabjär (2000).
- Hela området är av riksintresse för friluftslivet, Söderåsen (2014).
- Hela området är landskapsbildsskyddsområde, Söderåsen mellan Skäralid och Västra Sönnarslövs kyrka (1970).
- Hela området är vattenskyddsområde, Kvidinge (2002).
- Strandskydd (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Eklövs Fiske och Fiskevård. 2000. Inventering av fiskfauna, bottenfauna och vattenbiotop – Söderåsen 2000.
- Dahlberg, C J. 2011. Vedlevande skalbaggar i Klöva hallars bokskogar. Göteborgs universitet.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Beslut om bildande av naturreservatet Klöva hallar.
- Länsstyrelsen Skåne. 2012. Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Klöva hallar.
- Länsstyrelsen Skåne. 2021. Bevarandeplan för Natura 2000-området Klövahallar SE040155.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- VISS. 2022. Klövbäcken. VattenInformationssystem Sverige hemsida.
- Åstorps kommun. 2008. Åstorps naturvårdsprogram 2008.

AST002 Rönneå (klass 1)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden i och kring ett av Skånes större vattendrag. Området bedömdes som klass 3 i naturvårdsprogrammet 1997 men har uppvärderats när det gäller de biologiska värdena. Utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten både med avseende på naturvärden och fiskevärden inom miljökvalitetsmålet levande sjöar och vattendrag.

Beskrivning

Norr om Tommarp flyter Rönne å i en ganska bred ådal med platt botten. Den meandrande åfåran kantas av mer eller mindre fuktiga betesmarker. Utmed ån förekommer ett rikt fågelliv med vadare, änder och gäss, som rastar här framför allt under vårsträcket. Trots omfattande näringsbelastning och vandringshinder har ån ett värdefullt limnologiskt liv med både värdefulla biotoper och artvärden. Rönne å är en mycket viktig vandringsled för många fiskarter som vill nå sina lek- och uppväxtområden i såväl biflöden som i havet, såsom havsnejonöga, flodnejonöga och lax. I Rönneåns vattensystem förekommer både flodpärlmussla och tjockskalig målarmussla. I ån uppehåller sig även utter.

Biotopvärden

Värdefullt vattendrag med kringliggande fuktiga gräsmarker.

Artvärden

Flera naturvårdsarter varav totalt ett 50-tal rödlistade arter har noterats sedan 1990, främst fågelarter. Utter (NT) har noterats vid ån.

Ekologiska samband

Ingår i limnisk värdetrakt, samt värdetrakt för gräsmarker i GI:s planeringsunderlag, med spridningssamband längs och i Rönne å. Utpekad som limnisk värdetrakt och värdekärna inom grön infrastruktur.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt betes- och slåtterhävd utan gödselpåverkan. Ingen negativ påverkan på hydrologin.

Status

- I norr ingår naturreservatet Dynget (1967).
- Strandskydd längs Rönneå (upp till 300 meter).
- Området är av riksintresse för naturvården, Rönneåns dalgång-Ageröds mosse (2000).
- Området är av riksintresse för friluftslivet, Rönneå (2017).

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Länsstyrelsen Kristandstads län. 1994. Skötselplan för naturreservatet Dynget.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- VISS. 2022. Rönneå. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.
- Åstorps kommun. 2008. Åstorps naturvårdsprogram 2008.

AST003 Prästamarken (klass 2)

Foto: Mats Sjöberg/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden kopplade till de äldre träden och fältskiktet har motiverat bildandet av naturreservatet. Området var inte upptaget i naturvårdsprogrammet från 1997 men har uppmärksammats i det kommunala naturvårdsprogrammet.

Beskrivning

Området består av ekdominerad ädellövsskog. En stor del av ekarna är mellan 200 och 300 år gamla. Det finns även inslag av grova avenbokar på omkring 150 år. Den västra delen, Prästaeket, domineras av yngre alskog. Ekskogen har en värdefull struktur med grova träd, ihåliga stammar och död ved. På träden finns en artrik lavflora med flera rödlistade arter och även vedlevande svampar som är knutna till ek såsom oxtungssvamp och korallticka. Fältskiktet består av arter som vitsippa, svalört och liljekonvalj men det finns även mer sällsynta arter som desmeknopp och grönvit nattviol. Ett 40-tal fågelarter besöker området regelbundet, bland annat ringduva, svarthätta, entita och järnsparv. Den rödlistade mindre hackspetten häckar troligen i området. Här finns flera småvatten där bland annat vanliga groda och mindre vattensalamander leker.

Biotopvärden

Ädellövskog med ihåliga träd och död ved. Artrikt fältskikt med lundflora.

Artvärden

Ett stort antal naturvårdsarter varav ett 20-tal rödlistade arter har noterats sedan 1990, bland annat orangepudrad klotterlav (NT), stiftklotterlav (NT), bokvårtlav (NT), oxtungsvamp (NT), korallticka (NT), skeppsvarvsfluga (NT), mindre hackspett (NT), svartvit flugsnappare (NT),

Ekologiska samband

Mindre skogsparti och ängsmark relativt isolerat i landskapet. Ingår i värdestrakt för ek/ädellövträd i öppna landskap i GI:s planeringsunderlag. Limnisk spridningslänk till Rönneå.

Förutsättningar för bevarande

Naturreservatet ger goda förutsättningar för bevarande. Bevara äldre träd och död ved.

Status

- Området ingår i kommunalt naturreservat, Prästmarken (2016).
- Strandskydd (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Naturcentrum AB. 2013. Biologiska Inventeringar i Prästaskogen vid Kvidinge. På uppdrag av Åstorps kommun.
- Naturcentrum AB. 2016. Inventering av groddjur i Björnås och Prästamarken i Åstorps kommun 2016. På uppdrag av Åstorps kommun.

- Åstorps kommun. 2008. Åstorps naturvårdsprogram 2008.
- Åstorps kommun. 2016. Beslut och skötselplan för naturreservatet Prästmarken.

AST004 Tommarps ene (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden främst knutna till fältskiktet i naturbetesmarken och de gamla ekarna. Området bedömds som klass 3 tillsammans med hela Rönne å i naturvårdsprogrammet 1997 men utifrån de biologiska värdena har båda områdena uppvärderats till klass 2.

Beskrivning

Ett småkuperat landskap intill Rönneå. Området präglas av de gamla vidkroniga ekarna och öppna fuktängar närmast ån. Speciellt intressant är torrängsfloran på kullarna med arter som mandelblom, tjärblomster, knölsmörlomma, jungfrulin, grönvit nattviol och knägräs. Förekomsten av död ved i de gamla ekarna bidrar till förutsättningar för hålllevande fåglar, fladdermöss och insekter. Bland annat har läderbagge och rödaxlad lundknäppare påträffats. Fuktängarna, som kallas för Tommarps mader, har ett rikt fågelliv med bl.a. många rastande änder, vadarfåglar och rovfåglar. Vit stork, blå kärrhök och bläsand hör till fåglarna som ses frekvent i området.

Biotopvärden

Hagmark med ett stort antal gamla ekar med ihåligheter, savställen och död ved. Torrängsvegetation och fuktängar intill vattendraget Rönneå.

Artvärden

Ett stort antal naturvårdsarter varav 52 rödlistade arter är noterade sedan 1990, bland annat de hotade arterna småvänderot (VU), tårticka (VU), läderbagge (VU), storspov (EN), blå kärnhök (NT) och kungsfiskare (VU).

Ekologiska samband

De äldre träden är ganska isolerade ur ett landskapsperspektiv. Ingår i värdestrakt för ek/ädellövträd i öppna landskap i GI:s planeringsunderlag. Rönneå utgör ett viktigt spridningstråk i slättlandskapet för både limniska och terrestra arter. Ingår i värdestrakt för gräsmarker med spridningssamband längs Rönne å, vilken även utgör limnisk värdestrakt.

Förutsättningar för bevarande

Bevara äldre träd och död ved samt återskapa hagmarksträd för att undvika kontinuitetsbrott. Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan.

Status

- Delar av området är av riksintresse för naturvården, Rönneåns dalgång-Ageröds mosse (2000).
- Delar av området är av riksintresse för friluftslivet, Rönneå (2017).
- Strandskydd (upp till 300 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Arup, U. 2013. Lavfloran i 10 områden i västra Skåne. På uppdrag av Naturskyddsföreningen i Skåne.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- VISS. 2022. Rönneå. VattenInformationsSystem Sverige hemsida.
- Åstorps kommun. 2008. Åstorps naturvårdsprogram 2008.

AST005 Kalvahagen (klass 2).

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Höga biotop- och artvärden som har motiverat till kommunalt naturreservat. Området har framför allt betydelse för tätortsnära rekreation men de samlade biologiska värdena motiverar klass 2. Området saknas i det regionala naturvårdsprogrammet från 1997 men har uppmärksammats i det kommunala naturvårdsprogrammet.

Beskrivning

Kalvahagen är ett mindre men varierat naturlandskap på Söderåsens norrslutning intill Åstorps tätort. I väster finns en äldre mindre bokskog som övergår i hagmark med ekar och buskage med öppna partier. På fäladsmarken växer bland annat gullviva, blåsuga och grönvit nattviol. I skogen finner man arter som lundvårlök, smånunneört och skogsbingel. Området hyser en artrik insektsfauna med många fjärilsarter, trollsländor och vedlevande insekter. Skånes enda fynd av aspgrenspraktbagge är från området. Utsikten över landskapet i norr är vidsträckt.

Biotopvärden

Äldre ädellövskog med förekomst av ihåliga träd och död ved. Hagmark med många träd- och buskarter med brynmiljöer och partier utan gödselpåverkan.

Artvärden

Framför allt vedlevande arter och insektsliv knutet till hagmarker med träd och buskar. Totalt har 15 rödlistade arter noterats sedan 1990. Bland de rödlistade insekterna i området kan ullhårig pälsblomfluga (VU), boktigerflugan (NT), gråbandad trägnagare (NT) och ljusstrimmig långhornsharkrank (NT) nämnas. De rödlistade svamparna dystersopp (NT) och skillerticka (VU) har också noterats i området.

Ekologiska samband

Området ligger strax utanför värdetrakt för ädellövskog, med spridningsmöjligheter till äldre ädellövskogar och hagmarker längs Söderåsens norra sluttning.

Förutsättningar för bevarande

Bevara äldre träd och död ved, fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan. Förutsättningarna är goda genom det kommunala naturreservatet.

Status

- Området är kommunalt naturreservat, Kalvhagen (2017).
- Området tillhör vattenskyddsområde Åstorps samhälle (1974).

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Naturcentrum AB. 2014. Biologiska inventeringar i Björnås vid Åstorp 2014. På uppdrag av Åstorps kommun.
- Naturcentrum AB. 2016. Inventering av groddjur i Björnås och Prästamarken i Åstorps kommun 2016. På uppdrag av Åstorps kommun.
- Åstorps kommun. 2008. Åstorps naturvårdsprogram 2008.
- Åstorps kommun. 2017. Beslut och skötselplan för naturreservat Kalvahagen.